

คุณลักษณะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในยุคดิจิทัล

The Digital Characteristics of Secondary School Administrators In the Digital Era

อวิกา อึ้งสกุล

Awika Aungsakul

โรงเรียนหอวัง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
Horwang School, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2
Corresponding Author e-mail: awika.a@horwang.ac.th

Received: 2023-04-07 Revised: 2023-05-17 Accepted: 2023-05-24

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายคุณลักษณะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ต้องมีความรู้ความสามารถ และต้องเป็น นักบริหารการศึกษามีอาชีพ มีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวทันต่อโลก ปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างงานที่โดดเด่น มีความ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านวุฒิภาวะ คุณลักษณะ ศักยภาพความรู้ ความสามารถทางศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitization/Digitalization) เป็นการผสมผสาน การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ อุปกรณ์สมาร์ตโฟน และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน ร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทางได้อย่างมั่นคง ปลอดภัยและประหยัด ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้ดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ได้สำเร็จก็จะกลายเป็นผู้บริหารโรงเรียนดิจิทัล และโรงเรียนที่สอนและบริหารโดยครูและผู้บริหาร ดิจิทัลก็จะกลายเป็นโรงเรียนดิจิทัล

คำสำคัญ (Keywords): คุณลักษณะด้านดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคดิจิทัล

Abstract

This article is intended to describe the digital characteristics of high school administrators in the digital age. School administrators are important people. Must be competent and must be a professional education administrator. It features 21st century school administrators to keep pace with the world. Now that there is an

economic change Society and digital technology creating outstanding jobs, responsible for performing duties within the academy overcome various obstacles to achieve the goal of Effective and efficient School administrators who are ready in maturity, character, potential, knowledge The scientific and artistic ability in management. Digitization is a combination of data storage and processing through the cloud. Smartphone device and tools used in the work Together to facilitate the people Can meet the needs of People can be stable at any time, place, device, and channel Safe and economical School administrators who promote and encourage teachers to use digital in teaching and learning. Successfully becomes a digital school administrator. And schools that are taught and administered by teachers and administrators Digital will become a digital school.

Keywords: Digital Characteristics; School Administrators; Digital Era

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชไทย 2560 มาตรา 54 (3) กำหนดให้รัฐ มีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560) ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้าน งบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือ แม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของตนเอง จึงส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพในการบริหารจัดการมีความแตกต่างกัน อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานในการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประกาศใช้กฎกระทรวงเพื่อบังคับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละสถานศึกษา เพื่อจัดการปัญหาที่เกิดจากการบริหารสถานศึกษาที่เหลื่อมล้ำ และป้องกันการไม่ให้เป็นสถานศึกษารับนักเรียนในจำนวนมาก

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภทไม่ว่าองค์กรของรัฐหรือเอกชน เพราะองค์กรจะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำหรือไม่เพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้บุคคลทำงานให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่นั่นเอง โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารไม่ว่าจะองค์กรระดับใดก็ตามจะต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ที่มีผลจากความก้าวหน้าของโลก ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด การแข่งขันที่ไร้พรมแดน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุดและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดั่งนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีความสามารถ

มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่มีทักษะทางการบริหารการจัดการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรแสดงศักยภาพในการทำงานรวมทั้งสร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้เกิดประสิทธิผล

ดังนั้นผู้นำการศึกษายุคใหม่จึงได้รับการคาดหวังให้เป็น “หัวใจ” ของการปฏิรูปการศึกษาเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของพันธกิจ ในการสร้างคนและสร้างสังคมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายสูงสุดในการปกครองและเป้าหมายในแผนหลักของการพัฒนาประเทศที่ประชาชนได้ร่วมกำหนด เพื่อให้การดำเนินพันธกิจ ที่ได้รับมอบหมายเป็นไปตามความคาดหวัง ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีตำแหน่งเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในภาคปฏิบัติจะเป็นตัวการและเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบ โดยตรงในการดูแล ควบคุมกำกับและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ เพราะนี่อาจจะหมายถึง ความก้าวหน้าหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น หลักผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

คุณลักษณะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นความสำคัญอันเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดไว้ว่าทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนดโดยใน ภาพรวมคำว่า “คุณลักษณะ” หรือ “Characteristics” มีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ต้องเป็นคนที่ยังชีพด้วยงานนั้นคือ ต้องมีรายได้หลักจากงานในวิชาชีพที่ทำและทุ่มเทเวลา ให้กับงานในอาชีพนั้นจริงๆ

2. ต้องมีการศึกษาและอบรม เพื่อให้มีความรู้ มีศาสตร์ มีหลักการ มีทฤษฎี มีการวิจัยค้นคว้า จนรู้ชัดและรู้จริง และมีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. ต้องนำศาสตร์ไปใช้ในการบริหาร มีการฝึกฝนอย่างจริงจังในอาชีพนั้น ๆ จนเกิดความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ที่มากพอ

4. ต้องมีการรับรองมาตรฐานแห่งวิชาชีพ โดยมีการออกใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล หนายความ นักบัญชี สถาปนิก วิศวกร เป็นต้น ซึ่งในการตัดสินใจ การ วิเคราะห์ และการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพดังกล่าว จะต้องใช้ผู้มีใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ เท่านั้น

5. ต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ สำหรับยึดถือและปฏิบัติโดยเคร่งครัด

6. มีองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพให้การรับรอง โดยการออกใบประกอบวิชาชีพเพื่อควบคุมด้วยเหตุนี้ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) ได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี” โดยกำหนด คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีไว้ 6 ประการ คือ

1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม (interpersonal and ethical leadership)

1.1 คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ

- 1.2 การบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา
- 1.3 การบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ (systematic leadership)
  - 2.1 การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้
  - 2.2 การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร
  - 2.3 การจัดระบบเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 2.4 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ (instructional leadership)
  - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ
  - 3.2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
  - 3.3 การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา
  - 3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
  - 3.5 การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ (organization leadership)
  - 4.1 การวางแผนกลยุทธ์
  - 4.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
  - 4.3 ผู้บริหาร: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
  - 4.4 การบริหารความขัดแย้ง
  - 4.5 การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 4.6 เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน (community and sociality leadership)
  - 5.1 การบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อชุมชนและสังคม
  - 5.2 การบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร (personal effectiveness leadership)
ใน เรื่องการพัฒนาตนเองเป็นผู้บริหารที่ดี

การเป็นผู้นำทางด้านการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์ในการบริหารเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดหมายนั้น โดยผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีความสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดริเริ่มเป็นการท ๑ “สิ่งใหม่” หรือ “ต้นแบบ” ที่เกิดจากความคิดของตนเองไม่ได้ลอกเลียนแบบใคร มักจะเกิดขึ้นในบุคคลที่ไม่ติดยึดอยู่ในสิ่งเดิม ๆ หรือไม่ติดอยู่ในกรอบของการปฏิบัติแบบเดิม ๆ จึงทำให้เกิด “สิ่งแปลกใหม่” ขึ้นถ้านำสิ่งแปลกใหม่นั้นไปใช้เพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ให้ดีขึ้นก็เป็น “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” แต่ถ้านำสิ่งแปลกใหม่นั้นไปใช้ในการท ๑ ลายล้างก็เป็นความคิดริเริ่มทำลาย ไม่ใช่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งผู้ที่มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์จะมองภาพต่าง ๆ ที่แตกต่างจากคนทั่วไปมอง คนทั่วไปอาจ มองภาพต่าง ๆ เพียงสองมิติ แต่คนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะมองภาพในลักษณะสามมิติหรือคน ทั่วไปอาจมองภาพแยกเป็นส่วน ๆ แต่คนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะมองภาพความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนและนำมาผสมผสานกัน จนอาจได้ภาพใหม่ที่คาดไม่ถึง

2. มีความรู้สึกและรู้รอบ มีความรู้สึกและรู้รอบ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความมี “นิสัยใฝ่รู้” ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ให้ “รู้สึก” เข้าใจลึกซึ้งถึง “แก่น” หรือ “สาระสำคัญ” ของเรื่องที่ศึกษาจนมีความสามารถทางด้าน “ความคิดรวบยอด” (conceptual skill) อันเป็นทักษะความสามารถสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร ที่จะต้องมีความคิดรวบยอดในงานบริหารองค์การที่ตน รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสามารถนำ “หลักวิชา” ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานให้เกิด ประสิทธิภาพสูงอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้จะต้องศึกษาหาความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในหน้าที่รวมทั้ง ข้าราชการ ต่าง ๆ เพื่อให้เกิด “ความรู้รอบ” ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ ๆ ความรู้รอบจะ ช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นซึ่งเป็น ความจำเป็นในการ บริหารองค์การเพราะจะแยกองค์การที่ตนบริหารออกมาอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่ สัมพันธ์กับองค์การอื่น หรือไม่เกี่ยวข้องกันกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคมคงเป็นไปไม่ได้ ความรู้รอบจึงช่วย ให้ เห็นการบริหารที่เป็น “องค์รวม” ไม่แยกส่วน ทำให้ผู้บริหารมีความละเอียดรอบคอบ ตัดสินใจ ได้อย่างรวดเร็วและไม่ ผิดพลาด หรือผิดพลาดน้อยที่สุด

ผู้บริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจนเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้ง ๆ ที่ ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนทางด้าน “การบริหารการศึกษา” มาก่อน มีหลายท่านที่ประสบความสำเร็จเพราะ มี “นิสัยใฝ่รู้” อย่างเช่น ศาสตราจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการประถมศึกษาท่านศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เมื่อ ท่านต้องทำหน้าที่บริหารในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และหัวหน้ากองโรงเรียนฝึกหัดครู ท่านก็ศึกษาหาความรู้ทางการบริหาร จนมีความรู้ความสามารถทางการบริหารเป็นอย่างดี เมื่อต้องไป ช่วยงานตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการ และการวางแผนของกระทรวงพัฒนาการ แห่งชาติ ท่านก็ศึกษาหาความรู้ทางการวางแผน จนมีความรู้ความสามารถทางการวางแผน เป็นอย่างดี ต่อมาท่านได้รับแต่งตั้งให้รักษาการผู้อำนวยการ สำนักงานวางแผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคนแรกและเมื่อท่านทราบว่า จะต้องไปดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมวิสามัญ ศึกษา (ต่อมาเปลี่ยนชื่อ เป็นกรมสามัญศึกษา) ซึ่งรับผิดชอบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ท่านก็ศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับการ มัธยมศึกษาเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า นับว่าท่านเป็นนักบริหารและนักวิชาการที่มี ความรู้สึกและรู้รอบสม กับเป็น “เอตทัคคะ” ทางด้านการศึกษาคนหนึ่งของเมืองไทย

3. มีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงผู้บริหารที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แม้จะมีความรู้สึกและ รู้ รอบช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในงาน มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ และมีความ ละเอียดรอบคอบเป็นหลักประกันความผิดพลาดแล้วก็ตาม แต่ถ้าผู้บริหารขาดความกล้าที่จะ เปลี่ยนแปลง เพราะมีความกลัวผิดพลาดต่าง ๆ นานาแม้ผู้บริหารจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เพียงใดก็ตามการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็จะไม่เกิดขึ้น การบริหารงานก็คงจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ไม่ก้าวหน้าพัฒนาอย่างรวดเร็วไม่มีสิ่งแปลกใหม่และไม่โดดเด่นพอที่จะนำองค์กรอื่น หรือเป็นแบบอย่างแก่องค์กรอื่นได้

ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีจิตวิญญาณนักบริหาร นอกจากจะเสียสละอุทิศตนเพื่อหน้าที่แล้วยังเป็นผู้บริหาร ที่มีความเป็นปัญญาชนอีกด้วย ปัญญาชน คือ ผู้ที่ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผล ความถูกต้อง ดึงงาม ไม่เป็นทาสของอารมณ์โกรธ โลก หลง ไม่หุเบา เชื่อคนง่าย มีใจเที่ยงธรรมไม่ลำเอียง ด้วยอคติแห่งความรัก ความเกลียดชัง ความกลัวและความหลง ความเป็นปัญญาชน จึงเป็นเสน่ห์ของผู้บริหารที่จะครองใจคน ทำให้บุคลากรในองค์กรและบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้อง เกิดความศรัทธาเชื่อถือพร้อมที่จะให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการทำงานการบริหารงานก็จะบรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงชันนอกจากนี้ความเป็นปัญญาชนจะช่วยให้ปลิง (ผู้ประจบสอพลอ) ไม่กล้ามาเกาะผู้บริหารเพื่อคูดเลือด ผลประโยชน์) จนทำให้ผู้บริหารเสียสุขภาพ (ความเชื่อถือ ศรัทธา) ซึ่งจะส่งผลเสียหายไปสู่การบริหารงานโดยรวมได้ ผู้บริหารที่มีความเป็นปัญญาชนจะตระหนักอยู่เสมอว่าการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมาย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารต่อไป

หลักการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีหลักการสำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาระบบบริหารการจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะเห็นได้จากแผนภูมิภาพดังนี้ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

ภาพที่ 1 : การพัฒนาระบบบริหารการจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ที่มา : ผู้เขียน, 2566

จะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในยุคดิจิทัลต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนและส่งเสริมทางเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อส่งเสริมครูให้เรียนรู้สิ่งที่อยากรู้ได้ทั่วโลกด้วยตนเอง (Yamkasikorn, Jiraro and Phothong, 2015:Yamkasikorn, Jiraro and Phothong, 2016)

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงเป็นการดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อในการจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในเรื่องการจัดการการเรียนรู้และการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลัก ธรรมนูญในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนที่การจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล (Good governance principles in the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560)

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนอกจากต้องดำเนินการตามหลักการดังกล่าวนี้แล้ว ยังต้องมีการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีไปพร้อมกัน มีแนวทางโดยสังเขปดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและการส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงาน บุคคล และบริหารทั่วไป
2. พัฒนภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
3. สร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องการความเห็นและทำงานร่วมกันสู่เป้าหมายเดียวกัน
4. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงความรู้กับการทำงานตามภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาและความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรม การ สัมมนา การศึกษาดูงาน เป็นต้น และสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ แบ่งปันข้อมูล และการแบ่งปันข้อมูลได้ (Yamkasikorn, 2016)
5. การจัดการความรู้ในสถานศึกษาโดยกระตุ้นให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสามารถนำองค์กรสู่การเป็นผู้นำ โดยพัฒนาความรู้ สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มตามศักยภาพ
6. การทำงานอย่างเป็นเครือข่าย จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อผลักดันการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการทำงานร่วมกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง สถานประกอบการ เป็นต้น เพื่อเตรียม

ความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่การทำงานและการศึกษาต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ต้องมีความรู้ความสามารถ และต้องเป็น นักบริหารการศึกษามีอาชีพ มีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวทันต่อโลกปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างงานที่โดดเด่น มีความ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านวุฒิภาวะ คุณลักษณะ ศักยภาพความรู้ ความสามารถทางศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน

การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitization/Digitalization) เป็นการผสมผสาน การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ อุปกรณ์สมาร์ตโฟน และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน ร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้ใน ทุก เวลา ทุกสถานที่ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทางได้อย่างมั่นคง ปลอดภัยและประหยัด ผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้ดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ได้สำเร็จก็จะ กลายเป็นผู้บริหารโรงเรียนดิจิทัล และโรงเรียนที่สอนและบริหารโดยครูและผู้บริหาร ดิจิทัลก็จะ กลายเป็นโรงเรียนดิจิทัล แนวคิดการผลักดันให้โรงเรียนในประเทศเป็นโรงเรียนดิจิทัล จึง ทำให้มี การออกกฎหมายกำหนดให้ภาครัฐและเอกชนถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการ จัดการเรี ยนรู้ของเยาวชน ซึ่งมีหลายประเทศมีความต้องการโรงเรียนดิจิทัล ต้องการได้ผู้บริหาร โรงเรียนดิจิทัล ครูดิจิทัล นักเรียนดิจิทัลและอยากให้ประชาชนของตนกลายเป็นประชาชนดิจิทัล เพื่อที่จะผลักดันให้ประเทศ กลายเป็นประเทศดิจิทัลและผลักดันหลาย ๆ เรื่องในประเทศให้เป็น ดิจิทัลตามมา จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่กล่าวมาข้างต้น การบริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบในหลายส่วนไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนด นโยบาย การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การประเมินผลด้าน การพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านดิจิทัล เพื่อเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล การ ปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพด้านดิจิทัล การปรับปรุงสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อเข้าสู่ยุค ดิจิทัลและการเป็นแบบอย่างของพลเมืองในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้เป็น สถานศึกษายุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง (References)

จรณู เคาหา. (2554). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 3(2), 119 – 135.

ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.

กรุงเทพฯ: บริษัท แอล.ที.เพรส.จำกัด.

ยุวดี แก้วสอน. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

รุ่งกานต์ ใจวงศ์ยะ. (2557). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา สต 301 หลักสถิติ.

รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2560). มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 4 (พ.ศ. 2560-2565). กรุงเทพฯ: ริงส์.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bennis. Warren G. (2000). Organization Development: Its Nature Origins and Prospects. Massachusetts: Addison-Wesley.

George Couros. (2010). The 21st Century Principal. Reteieved June 18, 2022, from <http://connectedprincipals.com/archives/1663>.

Yamkasikorn, Jiraro and Phothong. (2015). Research and Development of Science, Mathematics, and Computer Teachers through English for Integrated Studies Leading to International Standard of the School within EIS 118 (English for Integrated Studies) Networks Phase 2. Bangkok: Office of the Basic Education Commission (OBEC).

Yamkasikorn, Jiraro and Phothong. (2016). Professional Learning Community: Challenges in Self-Development of Teacher. In academic Conference of the Teachers' Council of Thailand 2016, Research Innovative Learning and Educational Management for Sustainable Development, 27-28 August 2016. Bangkok: The Teachers' Council of Thailand.